

СХВАЛЕНО  
педагогічною радою  
Тужилівського ліцею  
протокол № 1 від 31.08.2022

Голова педагогічної ради  
\_\_\_\_\_ І Живачівський

ЗАТВЕРДЖЕНО  
наказом  
Тужилівського ліцею  
від 31.08.2022 № 34/03-01

Директор ліцею  
\_\_\_\_\_ І Живачівський

## **ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ТУЖИЛІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ КАЛУСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

### **Загальні положення освітньої програми**

Кількість класів: початкова школа – 4, гімназія – 5, ліцей – 2.

Режим роботи закладу загальної середньої освіти:

- мова навчання – українська;
- режим навчання – п'ятиденний;
- початок уроків – о 8.45 годині;
- тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, 2-4 класах – 40 хвилин, 5-11 класах – 45 хвилин відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту»;
- факультативні та індивідуальні заняття проводяться після основних занять з обов'язковою перервою;
- гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту»;

**Мета освітньої програми** передбачає забезпечити належні умови для виховання громадянина відкритого демократичного суспільства, його інтелектуального, духовного, морального, фізичного, художньо-естетичного розвитку, що визначає освіченість, вихованість, культуру, чітку громадянську позицію найвищими цінностями, незмінними чинниками соціального прогресу.

**Провідна ідея освітньої програми:** кожній дитині – гідні й необхідні умови розвитку та реалізації свого потенціалу для власного і суспільного блага.

### **Завдання освітньої програми:**

- формування компетентностей, світоглядних позицій та життєвих цінностей, ефективного засвоєння знань з використанням транс дисциплінарного підходу до навчання, що базується на практичному застосуванні наукових, математичних, технічних знань і вмінь щодо подальшого використання їх у професійній діяльності;
- розвиток навичок науково-дослідницької діяльності, винахідництва, підприємництва, ранньої професійної самовизначеності;
- впровадження сучасних методик навчання;
- розвиток уяви, здібностей, інтуїції, критичного і креативного мислення;

- здобуття досвіду в різних видах практичної діяльності: в індивідуальних, групових, мистецьких проектах, до роботи в команді на засадах толерантності і партнерства;
- засвоєння знань, формування вмінь і навичок, необхідних для ефективної комунікації;
- здійснення не спортивної підготовки учнів, а розвиток їхніх фізичних якостей;
- виконання завдань діяльнісного, проблемного, творчого характеру, що сприяє розвитку креативного мислення, загальнонавчальних умінь, усвідомленого використання власного навчального досвіду, в тому числі у вивченні рідної та іноземних мов;
- розвиток медіа грамотності, набуття навичок роботи з інформацією з різних джерел.

Освітня програма початкової школи складена на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти (зі змінами, внесеними ПКМУ від 24.07.2019 № 688), Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта), затверджених наказами МОН України від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти», відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955).

Освітня програма гімназії розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», Постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 405 від 20.04.2018 року, наказу МОН України від 02.04.2021 № 406 «Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для ЗЗСО в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти», Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 235 від 19.02.2021 року.

Освітня програма ліцею розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», на основі Типової освітньої програми закладів загальної

середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 408 від 20.04.2018 року.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється відповідно до наказу МОН України від 19.08.2016 року № 1009, листа МОН України від 09.08.2017 року № 1/9-436, та методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН № 813 від 13.07.2021 року та методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом МОН № 289 від 01.04.2022 року.

У закладі організація освітнього процесу здійснюється з врахуванням Постанови Міністерства охорони здоров'я України від 26.08.2021 №9 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину, у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», листа Міністерства освіти і науки України від 23.07.2021 № 1/10-3101 «Щодо особливостей організації навчання» та наказу МОН від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні».

Освітня програма Тужилівського ліцею Калуської міської ради Івано-Франківської області (далі – освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами початкової, базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Типова освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчальних планів (додаток 1);
- очікувані результати навчання здобувачів освіти подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатку 2; пропонується зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

### **Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін**

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти:

- 1-4-х класів складає 3500 годин/навчальний рік: для 1 класу – 805

годин/навчальний рік, для 2 класу – 875 годин/навчальний рік, для 3 класу – 910 годин/навчальний рік, для 4 класу – 910 годин/навчальний рік;

- 5-9-х класів складає 6020 годин/навчальний рік: для 5 класу – 1085 годин/навчальний рік, для 6 класу – 1190 годин/навчальний рік, для 7 класу – 1225 годин/навчальний рік, для 8 класу – 1260 годин/навчальний рік, для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік;
- 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10 класу – 1330 годин/навчальний рік, для 11 класу – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочих навчальних планах (додаток 1, таблиці 1-7). Робочі навчальні плани дають цілісне уявлення про зміст і структуру відповідного рівня освіти, встановлюють погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження школярів, передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

## **Початкова школа**

Навчальні плани початкової школи містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну, в якій передбачено додатково години на вивчення предмету інваріантної складової українська мова та курс за вибором світоглядного спрямування християнська етика.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;

- 3) математична компетентність;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання;
- 6) екологічна компетентність;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність;
- 8) навчання впродовж життя;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя;
- 10) культурна компетентність;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність.

Освітня програма має корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Результати оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-2 класах і 3-4 класах виражати вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах і 3-4 класах – вербальною оцінкою.

Формувальне оцінювання має на меті:

- підтримати навчальний розвиток дітей;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати;
- виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освіти.

- Освітня галузь "Мови і літератури" з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети "Українська мова", "Англійська мова".
- Освітні галузі "Математика", "Природознавство" реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, - "Математика", «Я досліджую світ».
- Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується предметом

"Фізична культура" і «Я досліджую світ».

- Освітня галузь "Технології" реалізується предметом "Інформатика", «Я досліджую світ».
- Освітня галузь "Мистецтво" реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво".

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні інформатики, відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, 2-4 класах – 40 хвилин. Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462, від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 № 688), години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» вчитель формує самостійно з варіативних модулів, відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази ліцею.

## **Гімназія**

### **П'ятий клас**

Зміст та особливості організації освітнього процесу у п'ятому класі ґрунтуються на основі принципів педагогіки життєтворчості, а саме:

- ставлення до дитини як до особистості, суб'єктності, духовності, діалогічності, рефлексії;
- пріоритетності діяльнісного та компетентнісного підходу до навчання;
- розуміння школи як початку організації всього подальшого життя дітей.

Навчання за даною освітньою програмою можуть розпочинати учні, які на момент початку навчання у основній школі досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка: свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному для закладу загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (5-6 класи) в Державному стандарті базової середньої освіти та Типовій освітній програмі для 5-9 класів. Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі

закладу встановлено у межах вказаного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників.

| Назва освітньої галузі                                                                               | Навчальне навантаження | Навчальний рік, клас |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|----------------------|
|                                                                                                      |                        | 2022/2023            |
|                                                                                                      |                        | 5 клас               |
| Мовно-літературна                                                                                    | На тиждень             | 11                   |
|                                                                                                      | На рік                 | 385                  |
| Математична                                                                                          | На тиждень             | 5                    |
|                                                                                                      | На рік                 | 175                  |
| Природнича                                                                                           | На тиждень             | 2                    |
|                                                                                                      | На рік                 | 70                   |
| Соціальна і здоров'язбережувальна                                                                    | На тиждень             | 1,5                  |
|                                                                                                      | На рік                 | 52,5                 |
| Громадянська та історична                                                                            | На тиждень             | 1                    |
|                                                                                                      | На рік                 | 35                   |
| Інформатична                                                                                         | На тиждень             | 1,5                  |
|                                                                                                      | На рік                 | 52,5                 |
| Технологічна                                                                                         | На тиждень             | 2                    |
|                                                                                                      | На рік                 | 70                   |
| Мистецька                                                                                            | На тиждень             | 2                    |
|                                                                                                      | На рік                 | 70                   |
| Фізична культура***                                                                                  | На тиждень             | 3                    |
|                                                                                                      | На рік                 | 105                  |
| Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи) | На тиждень             | <b>31</b>            |
|                                                                                                      | На рік                 | <b>1085</b>          |
| Гранично допустиме навч. навантаження на одного учня                                                 | На тиждень             | <b>28</b>            |
|                                                                                                      | На рік                 | <b>980</b>           |

\*\*\* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Навчальний план п'ятого класу укладено відповідно до наказу МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної освіти». (Додаток 1, таблиця 2)

Модельні навчальні програми для п'ятого класу обрано з Переліку модельних навчальних програм для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, яким наказом Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року №795 надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України». Вони спрямовані на задоволення попиту на наукоємну освіту, формування актуальних на ринку праці компетентностей, у тому числі науково-дослідницьких навичок: проведення наукових досліджень, висунення, обґрунтування і перевірка гіпотези, експериментування, аналіз даних та підготовка висновків, що підтверджують, спростовують або модифікують гіпотезу, а також спостереження, вимірювання, прогнозування, використання просторово-часових зв'язків, інтерпретація даних (додаток 2, таблиця 2)

Поділ класів на групи при вивченні інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Система оцінювання має на меті допомогти вчителеві конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

Формувальне (поточе\не формувальне) оцінювання здійснюється у формі само оцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання з використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо) (додаток 3, таблиця 1).

Метою поточного оцінювання є встановлення рівня опанування навчального матеріалу та коригування застосовуваних технологій навчання. Оцінювання має бути спрямоване на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, проводиться у формі індивідуальної та фронтальної роботи класу й мати мотиваційно-стимулюючий характер.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюється з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд вчителя.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка необов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року. Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів(вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує

педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. Уразі, якщо учневі/учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ. Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів(вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами). Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам). Відомості, отримані під час підсумкового оцінювання результатів навчання, застосовуються у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Оцінювання здійснювати за 12-бальною шкалою оцінювання за критеріями, поданими у додатку 3, таблиці 2) з попереднім адаптаційним періодом два місяці. Результати річного оцінювання відображати у свідоцтві досягнень, яке видавати учневі / учениці в кінці навчального року. Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/ а)» (не атестований(а)).

Робочі навчальні плани для 6-9 класів складено відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, (наказ МОН

від 20.04.2018 № 405) , до Навчального плану закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов (таблиця 10 Типової освітньої програми).

Варіативна складова робочих навчальних планів гімназії визначається, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в робочих навчальних планах (додаток 1, таблиця 3).

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які фінансуються з бюджету. З метою виконання вимог Державного стандарту робочі навчальні плани гімназії містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів Типової освітньої програми.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу освіти. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових робочих навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» вчителі формують самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази ліцею.

Відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту", гранична наповнюваність класів становить 30 учнів (в це число можуть не враховуватись учні, які навчаються індивідуально), тривалість уроків 45 хвилин.

Поділ класів на групи при вивченні інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі здійснюється, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти", години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

## Ліцей

Робочий навчальний план для 10-11 класів розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2017 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів. Інваріантна та варіативна складові робочого навчального плану ліцею визначені, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази закладу, і відображені в робочому навчальному плані (додаток 1, таблиця 4).

У ліцеї здійснюється профільна підготовка з предметів філологічного циклу. До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Англійська мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Алгебра», «Геометрія», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України». Зміст базових предметів «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Громадянська освіта» реалізується у відповідних єдиних інтегрованих навчальних курсах та проводиться одним вчителем. На вивчення базових предметів «Математика» в 10, 11 класах, «Захист України» в 11 класі відводиться додатково 0.5 години з варіативного складника навчального плану. Відведено також із варіативної складової навчального плану по 1 годині предмета «Польська мова» в 10, 11 класах і 0.5 години «Креслення» в 11 класі. «Математика» реалізується у навчальному курсі, що включає алгебру і початки аналізу та геометрію, розподіл годин між якими встановлює відповідна навчальна програма. Визначена кількість тижневих годин на вивчення базових предметів з врахуванням індивідуальних та факультативних занять має забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання здобувачів освіти згідно з державними вимогами Державного стандарту.

Зміст базового предмета «Фізика і астрономія» реалізується за модульним принципом, розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється вчителем самостійно відповідно до навчальних програм. Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами: «Інформатика» і «Технології», що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку, відповідно до результатів опитування учнів, навчальний план кожного класу включає два предмети, які одночасно вивчаються в 10 і 11 класах (в 10 класі 1 година «Інформатики» і 2 години «Технологій», в 11 класі 2 години «Інформатики» і 1 година «Технологій»). Повноцінність повної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які фінансуються з бюджету.

Поділ класів на групи при вивченні інформатики з використанням комп'ютерів, за умови не менше 8 учнів у групі та предмету «Захист України», за умови не менше 5 учнів у групі, здійснюється відповідно до наказу

Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти", години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

### **Очікувані результати навчання здобувачів освіти**

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| №з/ п | Ключові компетентності      | Компоненти                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1     | Спілкування державною мовою | <p><b>Уміння:</b> ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p><b>Ставлення:</b> розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p> |

|   |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2 | Спілкування іноземними мовами                             | <p><b>Уміння:</b> здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p><b>Ставлення:</b> критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p> |
| 3 | Математична компетентність                                | <p><b>Уміння:</b> оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 4 | Основні компетентності у природничих науках і технологіях | <p><b>Уміння:</b> розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій; усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|    |                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5  | Інформаційно-цифрова компетентність | <p><b>Уміння:</b> структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p><b>Ставлення:</b> критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>                                                                                                                                                           |
| 6  | Уміння вчитися впродовж життя       | <p><b>Уміння:</b> визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> моделювання власної освітньої траєкторії</p> |
| 7. | Ініціативність і підприємливість    | <p><b>Уміння:</b> генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p><b>Ставлення:</b> ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>                            |

|    |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8  | Соціальна і громадянська компетентності      | <p><b>Уміння:</b> висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p><b>Ставлення:</b> ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> завдання соціального змісту</p> |
| 9  | Обізнаність і самовираження у сфері культури | <p><b>Уміння:</b> грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p><b>Ставлення:</b> культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> математичні моделі в різних видах мистецтва</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 10 | Екологічна грамотність і здорове життя       | <p><b>Уміння:</b> аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>                                                             |

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в дітей уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета, проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

| Наскрізна лінія                      | Коротка характеристика                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Екологічна безпека й сталий розвиток | Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі. |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Громадянська відповідальність           | <p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p> |
| Здоров'я і безпека                      | <p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя із здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>                                                                                                                                                |
| Підприємливість і Фінансова грамотність | <p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>                                                                                                                                                                                                                              |

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

### **Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти**

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію, на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

### **Перелік освітніх галузей.**

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- ☐ Мова і література
- ☐ Математика
- ☐ Природознавство
- ☐ Суспільствознавство
- ☐ Мистецтво
- ☐ Технології
- ☐ Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах (додаток 2, таблиці 1-5).

### **Форми організації освітнього процесу**

У закладі на підставі Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом МОН України від 25.04.2013 р. № 466 зі змінами, внесеними згідно з наказами МОН України № 660 від 01.06.2013, № 761 від 14.07.2015.

Організація освітнього процесу здійснюється в повному обсязі через різні форми навчання: очна (денна), навчання з використанням дистанційних технологій, змішане навчання, екстернатна форма.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- ☐ Формування компетентностей;
- ☐ Розвитку компетентностей;

- ☐ Перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- ☐ Корекції основних компетентностей;
- ☐ Комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», уроки-дискусійні групи, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей здобувачів освіти, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей. Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

### **Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти**

Внутрішня система забезпечення якості освіти Тужильського ліцею схвалена педагогічною радою (протокол № 7 від 15.02.2021), висвітлена на сайті закладу та базується на наступних компонентах:

А) кадрове забезпечення освітньої діяльності

| Всього педагогічних працівників | Присвоєно кваліфікаційну категорію |            |                         |                        |                            | Присвоєно педагогічне звання |                  |
|---------------------------------|------------------------------------|------------|-------------------------|------------------------|----------------------------|------------------------------|------------------|
|                                 | 11 розряд                          | Спеціаліст | спеціаліст II категорії | спеціаліст I категорії | спеціаліст вищої категорії | старший учитель              | вчитель-методист |
| 37                              | 7                                  | 3          | 6                       | 3                      | 18                         | 12                           | 2                |

Б) навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає вимогам навчальних програм;

В) матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності. Дошкільний підрозділ працює в окремому корпусі типового приміщення та включає 2 кабінети, 2 ігрові кімнати, 2 спальні кімнати. Початкова школа, гімназія та ліцей працюють в типовому приміщенні, яке включає 13 навчальних кабінетів, з них 4 кабінети початкового навчання (в тому числі 1 кабінет інформатики початкового навчання), кабінет української мови та літератури, зарубіжної літератури, математики, інформатики, географії, біології, основ здоров'я, Захисту України, 2 майстерні для трудового навчання, спортивна зала і актові зала;

Г) якість проведення навчальних занять забезпечують педагоги з відповідною освітою;

Д) моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) здійснюється щорічно відповідно до Програми розвитку закладу освіти.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державними стандартами.

Освітня програма містить корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами, укладений на основі наказу МОН України від 31.08.2018 року № 693 (додаток 1, таблиці 5,6).

Освітня програма, сформована на основі Типових освітніх програм, схвалена педагогічною радою Тужилівського ліцею (протокол №1 від 31.08.2022).

Освітня програма оприлюднюється на веб-сайті ліцею.

## РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Додаток 1. Таблиця 1

Навчальний план  
для початкової школи  
Тужилівського ліцею  
на 2022 – 2023 навчальний рік

| Навчальні предмети                                                                                                                                | Кількість годин на тиждень у класах |                  |                  |                  |                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------|
|                                                                                                                                                   | 1                                   | 2                | 3                | 4                | Разом             |
| Українська мова                                                                                                                                   | 5                                   | 5                | 5                | 5                | 20                |
| Іноземна мова                                                                                                                                     | 2                                   | 3                | 3                | 3                | 11                |
| Математика                                                                                                                                        | 3                                   | 3                | 4                | 4                | 14                |
| Я досліджую світ*                                                                                                                                 | 7                                   | 8                | 7                | 7                | 29                |
| Інформатика                                                                                                                                       | 0                                   | 0                | 1                | 1                | 2                 |
| Образотворче мистецтво                                                                                                                            | 1                                   | 1                | 1                | 1                | 4                 |
| Музичне мистецтво                                                                                                                                 | 1                                   | 1                | 1                | 1                | 4                 |
| Фізична культура***                                                                                                                               | 3                                   | 3                | 3                | 3                | 12                |
| <b>УСЬОГО</b>                                                                                                                                     | <b>19<br/>+3</b>                    | <b>21<br/>+3</b> | <b>22<br/>+3</b> | <b>22<br/>+3</b> | <b>84+<br/>12</b> |
| <i><b>Варіативна складова</b></i>                                                                                                                 | <i><b>1</b></i>                     | <i><b>1</b></i>  | <i><b>1</b></i>  | <i><b>1</b></i>  | <i><b>4</b></i>   |
| <i><b>Курси за вибором</b></i>                                                                                                                    |                                     |                  |                  |                  |                   |
| Християнська етика                                                                                                                                | 0.5                                 | 0.5              | 0.5              | 0.5              | 2                 |
| <i><b>Факультативи, індивідуальні заняття</b></i>                                                                                                 |                                     |                  |                  |                  |                   |
| Українська мова                                                                                                                                   | 0.5                                 | 0.5              | 0.5              | 0.5              | 2                 |
| <b>Гранично допустимі тижневі навчальні навантаження на учня</b>                                                                                  | <b>20</b>                           | <b>22</b>        | <b>23</b>        | <b>23</b>        | <b>88</b>         |
| <b>Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)</b> | <b>23</b>                           | <b>25</b>        | <b>26</b>        | <b>26</b>        | <b>100</b>        |

Навчальний план  
для 5 класу Тужилівського ліцею  
на 2022 – 20232023навчальний рік

| Освітня галузь                              | Обов'язкові предмети                                   | Кількість годин на тиждень |
|---------------------------------------------|--------------------------------------------------------|----------------------------|
| <i>Інваріантна складова</i>                 |                                                        | II ст.                     |
|                                             |                                                        | 5 кл.                      |
| Мовно-літературна                           | Українська мова                                        | 4                          |
|                                             | Українська література                                  | 2                          |
|                                             | Англійська мова                                        | 3                          |
|                                             | Німецька мова                                          |                            |
|                                             | Зарубіжна література                                   | 2                          |
| Математична                                 | Математика                                             | 5                          |
| Природнича                                  | Інтегрований курс<br>«Пізнаємо природу»                | 2                          |
| Соціальна і<br>здоров'язбережувальна        | Інтегрований<br>курс«Здоров'я, безпека та<br>добробут» | 1                          |
|                                             | Етика                                                  | 0.5                        |
| Громадянська та<br>історична                | Вступ до історії України та<br>громадянської освіти    | 1                          |
| Інформатична                                | Інформатика                                            | 1.5                        |
| Технологічна                                | Технології                                             | 2                          |
| Мистецька                                   | Образотворче мистецтво                                 | 1                          |
|                                             | Музичне мистецтво                                      | 1                          |
| Фізична культура                            | Фізична культура                                       | 3                          |
| УСЬОГО                                      |                                                        | <b>26+3</b>                |
| <i>Варіативна складова</i>                  |                                                        | <b>2</b>                   |
| <i>Курси за вибором:</i>                    |                                                        |                            |
| Основи християнської етики                  |                                                        | 0,5                        |
|                                             |                                                        |                            |
| <i>Факультативи, індивідуальні заняття:</i> |                                                        |                            |
|                                             |                                                        |                            |
| Практикум з правопису                       |                                                        | 0,5                        |
| Польська мова                               |                                                        | 1                          |

|                                                                 |             |
|-----------------------------------------------------------------|-------------|
| <b>Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня</b> | <b>28</b>   |
| <b>УСЬОГО</b>                                                   | <b>28+3</b> |

Додаток 1. Таблиця 3

Навчальний план  
для 6 – 9 класів  
Тужилівського ліцею  
на 2022 – 2023 навчальний рік

| Обов'язкові предмети                        |                           | Кількість годин на тиждень |             |               |             |
|---------------------------------------------|---------------------------|----------------------------|-------------|---------------|-------------|
| Інваріантна складова                        |                           | II ст.                     |             |               |             |
|                                             |                           | 6 кл.                      | 7 кл.       | 8 кл.         | 9 кл.       |
| Мови і літератури                           | Українська мова           | 3.5                        | 2.5         | 2             | 2           |
|                                             | Українська література     | 2                          | 2           | 2             | 2           |
|                                             | Англійська мова           | 2                          | 2           | 2             | 2           |
|                                             | Німецька мова             | 2                          | 2           | 2             | 2           |
|                                             | Зарубіжна література      | 2                          | 2           | 2             | 2           |
| Суспільствознавство                         | Історія України           | 1                          | 1           | 1,5           | 1,5         |
|                                             | Всесвітня історія         | 1                          | 1           | 1             | 1           |
|                                             | Основи правознавства      |                            |             |               | 1           |
| Естетична культура                          | Музичне мистецтво         | 1                          | 1           |               |             |
|                                             | Образотворче мистецтво    | 1                          | 1           |               |             |
|                                             | Мистецтво                 |                            |             | 1             | 1           |
| Математика                                  | Математика                | 4                          |             |               |             |
|                                             | Алгебра                   |                            | 2           | 2             | 2           |
|                                             | Геометрія                 |                            | 2           | 2             | 2           |
| Природознавство                             | Природознавство           |                            |             |               |             |
|                                             | Біологія, основи екології | 2                          | 2           | 2             | 2           |
|                                             | Географія                 | 2                          | 2           | 2             | 1,5         |
|                                             | Фізика                    |                            | 2           | 2             | 3           |
|                                             | Хімія                     |                            | 1.5         | 2             | 2           |
| Технології                                  | Трудове навчання          | 2                          | 1           | 1             | 1           |
|                                             | Інформатика               | 1                          | 1           | 2             | 2           |
| Здоров'я і фізична культура                 | Фізкультура               | 3                          | 3           | 3             | 3           |
|                                             | Основи здоров'я           | 1                          | 1           | 1             | 1           |
| <b>УСЬОГО</b>                               |                           | <b>27,5+3</b>              | <b>29+3</b> | <b>29,5+3</b> | <b>31+3</b> |
| <i>Варіативна складова</i>                  |                           | <b>3.5</b>                 | <b>3</b>    | <b>3.5</b>    | <b>2</b>    |
| <i>Курси за вибором:</i>                    |                           |                            |             |               |             |
| Християнська етика                          |                           | 0.5                        | 0.5         | 0.5           | 0.5         |
| Правознавство                               |                           |                            |             | 1             |             |
| <i>Факультативи, індивідуальні заняття:</i> |                           |                            |             |               |             |
| Практикум з правопису                       |                           |                            | 0.5         |               |             |
| Музика (Фольклор рідного села)              |                           | 1                          | 0.5         | 0.5           |             |
| Польська мова                               |                           | 1                          | 1           | 1             | 1           |
| Креслення                                   |                           |                            | 0,5         | 0.5           | 0.5         |
| Українознавство                             |                           | 1                          |             |               |             |

|                                                                 |             |             |             |             |
|-----------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| <i>Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня</i> | <i>31</i>   | <i>32</i>   | <i>33</i>   | <i>33</i>   |
| <b>УСЬОГО</b>                                                   | <b>31+3</b> | <b>32+3</b> | <b>33+3</b> | <b>33+3</b> |

*Додаток 1. Таблиця 4*

Навчальний план  
Тужилівського ліцею  
на 2022 – 2023 навчальний рік

Філологічний напрям

| Предмети                                            | Кількість годин на тиждень у класах |             |
|-----------------------------------------------------|-------------------------------------|-------------|
|                                                     | 10                                  | 11          |
| <b>Базові предмети</b>                              | <b>33,5</b>                         | <b>32,5</b> |
| Українська мова                                     | 4                                   | 4           |
| Українська література                               | 4                                   | 4           |
| Зарубіжна література                                | 2,5                                 | 2,5         |
| Іноземна мова                                       | 3                                   | 3           |
| Історія України                                     | 1,5                                 | 1,5         |
| Всесвітня історія                                   | 1                                   | 1           |
| Громадянська освіта                                 | 2                                   | 0           |
| Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія) | 3                                   | 3           |
| Біологія і екологія                                 | 2                                   | 2           |
| Географія                                           | 1,5                                 | 1           |
| Фізика і астрономія                                 | 3                                   | 4           |
| Хімія                                               | 1,5                                 | 2           |
| Фізична культура                                    | 3                                   | 3           |
| Захист України                                      | 1,5                                 | 1,5         |
| <b>Вибірково-обов'язкові предмети</b>               | <b>3</b>                            | <b>3</b>    |
| Інформатика                                         | 1                                   | 2           |
| Технології                                          | 2                                   | 1           |
| <b>Факультативні курси та індивідуальні заняття</b> | <b>1,5</b>                          | <b>2,5</b>  |
| Математика                                          | 0,5                                 | 0,5         |
| Польська мова                                       | 1                                   | 1           |
| Креслення                                           |                                     | 0,5         |

|                                                        |           |           |
|--------------------------------------------------------|-----------|-----------|
| Практикум з правопису                                  |           | 0.5       |
| <b>Гранично допустиме тижневе навантаження на учня</b> | <b>33</b> | <b>33</b> |
| <b>Всього</b>                                          | <b>38</b> | <b>38</b> |

Додаток 1. Таблиця 5

**Індивідуальний навчальний план**  
інклюзивного навчання  
здобувача освіти 8 класу Тужилівського ліцею  
на 2022/2023 навчальний рік

| №                                    | Назва предмета                | К-ть годин  | Учитель                     |
|--------------------------------------|-------------------------------|-------------|-----------------------------|
| 1                                    | Українська мова               | 2           | Бойчук Б.О.                 |
| 2                                    | Українська література         | 2           | Бойчук Б.О.                 |
| 3                                    | Алгебра                       | 2           | Матіос О.В.                 |
| 4                                    | Геометрія                     | 2           | Матіос О.В.                 |
| 5                                    | Зарубіжна література          | 2           | Чепіль Р.Я.                 |
| 6                                    | Англійська мова               | 2           | Шепель У.Я.                 |
| 7                                    | Інформатика                   | 2           | Семків І.В.                 |
| 8                                    | Географія                     | 2           | Чепіль Л.П.                 |
| 9                                    | Трудове навчання              | 1           | Головчак П.М.               |
| 10                                   | Історія України               | 1.5         | Івашко О.І.                 |
| 11                                   | Всесвітня історія             | 1           | Івашко О.І.                 |
| 12                                   | Німецька мова                 | 2           | Бойчук Б.О.                 |
| 13                                   | Мистецтво                     | 1           | Баран Т.П.                  |
| 14                                   | Основи здоров'я               | 1           | Червоняк І.В.               |
| 15                                   | Біологія                      | 2           | Парцей О.І.                 |
| 16                                   | Фізика                        | 2           | Ковальчук В.І.              |
| 17                                   | Хімія                         | 2           | Парцей О.І.                 |
| <b>Всього</b>                        |                               | <b>29.5</b> |                             |
| <i>Корекційно-розвиткові заняття</i> | <i>Корекція розвитку</i>      | <i>1</i>    | <i>Психолог</i>             |
|                                      | <i>Лікувальна фізкультура</i> | <i>4</i>    | <i>Учитель-реабілітолог</i> |
|                                      | <i>Розвиток мовлення</i>      | <i>2</i>    | <i>Учитель-логопед</i>      |

Додаток 1. Таблиця 6

**Індивідуальний навчальний план**  
інклюзивного навчання  
здобувача освіти 9 класу Тужилівського ліцею  
на 2022/2023 навчальний рік

| №                                             | Назва предмета                            | К-ть<br>годин | Учитель                   |
|-----------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------|---------------------------|
| 1                                             | Українська мова                           | 2             | Павлів І.В.               |
| 2                                             | Українська література                     | 2             | Павлів І.В.               |
| 3                                             | Алгебра                                   | 2             | Матіос О.В.               |
| 4                                             | Геометрія                                 | 2             | Матіос О.В.               |
| 5                                             | Зарубіжна література                      | 2             | Чепіль Р.Я.               |
| 6                                             | Англійська мова                           | 2             | Шепель У.Я.               |
| 7                                             | Інформатика                               | 2             | Ковальчук К.А.            |
| 8                                             | Географія                                 | 1.5           | Чепіль Л.П.               |
| 9                                             | Трудове навчання                          | 1             | Головчак П.М.             |
| 10                                            | Історія України                           | 1,5           | Івашко О.І.               |
| 11                                            | Всесвітня історія                         | 1             | Івашко О.І.               |
| 12                                            | Німецька мова                             | 2             | Бойчук Б.О.               |
| 13                                            | Мистецтво                                 | 1             | Баран Т.П.                |
| 14                                            | Основи здоров'я                           | 1             | Червоняк І.В.             |
| 15                                            | Біологія                                  | 2             | Парцей О.І.               |
| 16                                            | Фізика                                    | 3             | Ковальчук В.І.            |
| 17                                            | Хімія                                     | 2             | Парцей О.І.               |
| 18                                            | Основи правознавства                      | 1             | Живачівський І.Д.         |
| <b>Всього</b>                                 |                                           | <b>31</b>     |                           |
| <i>Корекційно-ро<br/>звиткові<br/>заняття</i> | <i>Корекція розвитку</i>                  | <i>1</i>      | <i>Психолог</i>           |
|                                               | <i>Лікувальна фізкультура</i>             | <i>1</i>      | <i>Учитель-реабітолог</i> |
|                                               | <i>Розвиток мовлення</i>                  | <i>1</i>      | <i>Учитель-логопед</i>    |
|                                               | <i>Заповнення прогалин у<br/>навчанні</i> | <i>1</i>      | <i>Учитель-дефектолог</i> |

Додаток 1. Таблиця 7

**Індивідуальний навчальний план**  
для дитини з особливими освітніми потребами,

## **здобувача освіти 9 класу (індивідуальна форма навчання)**

2 год української мови  
1 год української літератури  
1 год англійської мови  
0,5 год німецької мови  
1 год зарубіжної літератури  
0.5 год історії України  
0.5 год всесвітньої історії  
0.5 год мистецтва  
0.5 год основи правознавства  
1,5 год математики  
0,5 год біології  
0,5 год хімії  
1 год географії  
1 год трудового навчання  
0.5 год основ здоров'я  
1 год інформатики  
0,5 год фізики  
**Всього 14 годин**

## НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Додаток 2. Таблиця 1

### Перелік навчальних програм Нової української школи І ступеня (затверджені наказом МОН від 21.03.2018 № 268)

| №<br>п/<br>п | Назва навчальної програми                          |
|--------------|----------------------------------------------------|
| 1.           | Типова освітня програма під керівництвом Р.Б.Шияна |

Додаток 2. Таблиця 2

### Перелік модельних навчальних програм для 5 класу (затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.08.2021 №795).

| Освітня галузь                                                             | Модельна навчальна програма                                                                            |                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                            | назва                                                                                                  | автор(и)                                                                                                                     |
| Мовно-літературна<br>(українська мова, українська та зарубіжна літератури) | «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти                                   | Голуб Н., Горошкіна О.                                                                                                       |
|                                                                            | «Українська література. 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти »                            | Яценко Т.О., Качак Т. Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А. |
|                                                                            | «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти»                             | Волощук Є.В.                                                                                                                 |
|                                                                            | «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти                                     | Зимомря І.М., Мойсюк В.А, Тріфан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.                                                            |
| Математична                                                                | «Математика. 5-6 класи» для закладів середньої освіти                                                  | Істер О.С.                                                                                                                   |
| Природнича                                                                 | «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)»                                                     | Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.                                                                                      |
| Соціальна і здоров'язбережувальна                                          | «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти | Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.                                                               |
|                                                                            | «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої                                                    | Пометун О.І., Ремех Т.О.,                                                                                                    |

|                                  |                                                                                                                                   |                                                                                                                               |
|----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                  | освіти                                                                                                                            | Кришмарел В.Ю.                                                                                                                |
| Громадянська та історична освіта | «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти | Власова Н.С., Желіба О.В., Кронгауз В.О., Секиринський Д.О., Щупак І.Я.)                                                      |
| Інформатична                     | «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти                                                                  | Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.                                                                     |
| Технологічна                     | «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти                                                                   | Терещук А.І., Абрамова О.В., Гащак В.М., Павич Н.М.                                                                           |
| Мистецька                        | «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти                                                | Масол Л. М., Просіна О. В.                                                                                                    |
| Фізична культура                 | «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти                                                             | Педан О.С., Коломоець Г.А., Боляк А.А., Ребрина А.А., Дерев'янко В.В., Стеценко В.Г., Остапенко О.І., Лакіза О.М., Косик В.М. |

*Додаток 2. Таблиця 3*

**Перелік навчальних програм  
для здобувачів освіти II ступеня, що використовуються  
у Тужилівському ліцеї у 2021/2022 н.р.  
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017р. № 1407)**

| <b>№<br/>п/<br/>п</b> | <b>Назва навчальної програми</b> |
|-----------------------|----------------------------------|
| 1                     | Українська мова                  |
| 2                     | Українська література            |
| 3                     | Біологія, основи екології        |
| 4                     | Всесвітня історія                |
| 5                     | Географія                        |
| 6                     | Зарубіжна література             |
| 7                     | Інформатика                      |
| 8                     | Історія України                  |

|    |                        |
|----|------------------------|
| 9  | Математика             |
| 10 | Алгебра                |
| 11 | Геометрія              |
| 12 | Мистецтво              |
| 13 | Основи здоров'я        |
| 14 | Природознавство        |
| 15 | Трудове навчання       |
| 16 | Фізика                 |
| 17 | Фізична культура       |
| 18 | Хімія                  |
| 19 | Основи правознавства   |
| 20 | Іноземні мови          |
| 21 | Музичне мистецтво      |
| 22 | Образотворче мистецтво |

*Додаток 2. Таблиця 4*

**Перелік навчальних програм для здобувачів освіти III ступеня**

| <b>№<br/>п/п</b> | <b>Назва навчальної програми</b>                    | <b>Рівень вивчення</b> |
|------------------|-----------------------------------------------------|------------------------|
| 1.               | Українська мова                                     | Профільний рівень      |
| 2.               | Іноземна мова                                       | Рівень стандарту       |
| 3.               | Біологія і екологія                                 | Рівень стандарту       |
| 4.               | Всесвітня історія                                   | Рівень стандарту       |
| 5.               | Географія                                           | Рівень стандарту       |
| 6.               | Громадянська освіта                                 | Рівень стандарту       |
| 7.               | Зарубіжна література                                | Профільний рівень      |
| 8.               | Захист Вітчизни                                     | Рівень стандарту       |
| 9.               | Інформатика                                         | Рівень стандарту       |
| 10.              | Історія України                                     | Рівень стандарту       |
| 11.              | Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія) | Рівень стандарту       |
| 12.              | Технології                                          | Рівень стандарту       |
| 13.              | Українська література                               | Профільний рівень      |

|     |                     |                  |
|-----|---------------------|------------------|
| 14. | Фізика і астрономія | Рівень стандарту |
| 15. | Фізична культура    | Рівень стандарту |
| 16. | Хімія               | Рівень стандарту |

*Додаток 2. Таблиця 5*

**Перелік програм факультативів, II-III ступінь**

| Клас       | Вид | Години                                      | Автор                                                   | Назва                                     | Гриф                                                                           |
|------------|-----|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| 5-8        | Ф-в | 5,7,8кл.<br>по 17 год<br>6 кл.<br>по 35 год | Авторська колегія<br>Петлицька Н.М.<br>Василянська І.О. | Фольклор<br>рідного села                  | Київ, 2016р. МОН<br>України<br>Лист №8/11-4657<br>від 08.04.2016р.             |
| 5-11       | Ф-в | по 35 год                                   | Войцова О.А.,<br>Бучацька Т.Г.                          | Польська мова                             | МОН<br>№ 1407 від 23.10.2017 <sup>(10,11)</sup><br>№ 804 від 07.06.2017 (5-9)  |
| 7,8,<br>11 | Ф-в | 7кл 35<br>год,<br>8,11кл 17<br>год          | Солодуха Я.Т.                                           | Креслення                                 | Лист МОН .<br>№ 22.1/12-Г-1055<br>від 08.11.2019р.                             |
| 10         | Ф-в | 17 год                                      | О.Калітка                                               | Математика                                | Лист № 1/11-9682 від<br>11.09.18                                               |
| 11         | Ф-в | 17 год                                      | Серветник В.Г.                                          | Методи<br>розв'язування<br>задач з матем. | Лист МОН від<br>17.08.2017р. №1/11-8269                                        |
| 5,6        | Ф-в | по 17 год                                   | Т.Гнаткович,<br>О.Калинич                               | Орфографічний<br>практикум з<br>правопису | Лист інституту<br>модернізації змісту<br>освіти від 04.07.19<br>№22.1/12-Г-551 |

Додаток 3. Таблиця 1

**ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ**

| № | Назва                   | Опис інструмента                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Аналіз портфоліо        | Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання |
| 2 | Відповідь хором         | Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо                                                                                                                                                                |
| 3 | Візьми і передай        | Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші, продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі             |
| 4 | Внутрішнє/зовнішнє коло | Учні істають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється                                                                                            |
| 5 | Газетний заголовок      | Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події                                                                                                                                                                                                                                     |

|    |                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6  | Гра в кубик          | Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати                                                                                                                                                                                                        |
| 7  | Доповни думку        | Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 8  | Есе «хвилинка»       | Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 9  | Запис у журнал       | Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 10 | Записні книжки учнів | Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 11 | Збір ідей            | Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сидять усі |
| 12 | З-Х-В та ЗХВ+        | Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене                                                                                                                     |
| 13 | Картка на вихід      | Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 14 | Концептуальна карта  | Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 15 | Лідер за номером     | Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|    |                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 16 | Найзаплутаніший (або найясніший) момент   | Це варіант однихвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоdnішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті»?»?                                                                       |
| 17 | Перевірка неправильного розуміння         | Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно» |
| 18 | Перефразування                            | Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 19 | Підбиття підсумків                        | Форма роздумів одразу після певного виду роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 20 | Підказка за аналогією                     | Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії:<br>(певне поняття, принцип або процес)_____виглядає як _____тому що _____                                                                                                                                                                                                                      |
| 21 | Підсумок А-Б-В                            | Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою                                                                                                                                                                                                                |
| 22 | Підсумок або питання на картках           | Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами:<br>(Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку.<br>(Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання                               |
| 23 | Підсумок одним реченням                   | Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми                                                                                                                                                                                                                            |
| 24 | Підсумок одним словом                     | Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему                                                                                                                                                                                                                                          |
| 25 | Подумай–запиши–обговори в парі – поділися | Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу                                                                                                                                                                                                          |
| 26 | Подумай–розкажи в парі                    | Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі                                                                                                       |

|    |                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----|------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 27 | Пригадай–підсумуй<br>– запитай – пов’яжи за<br>2 хвилини (ППЗП2) | За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив’язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу          |
| 28 | Рішення-рішення                                                  | Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення                                                                                                                                                                                     |
| 29 | Самооцінювання                                                   | Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображає їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки                                                                                                                                                                                                          |
| 30 | Семінар за Сократом                                              | Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань                                                                                                                                                                                                                  |
| 31 | Сигнали руками                                                   | Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу:<br>«Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору).<br>«Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз).<br>«Не впевнений щодо _____»<br>(наприклад, помахати рукою)                                |
| 32 | Скажи щось                                                       | Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 33 | Сортування слів                                                  | Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за даними або створеними ними категоріями                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 34 | Спінер ідей                                                      | Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося» |
| 35 | Спостереження                                                    | Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження                                                                                        |
| 36 | Тестування                                                       | За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань:<br>Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно<br>Коротка відповідь<br>Знайди відповідність<br>Розширена відповідь                                                                                                                    |

|    |                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 37 | Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений) | Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 38 | Усне опитування                             | <p>Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче:</p> <p>Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____?</p> <p>Які характерні риси/елементи _____?</p> <p>Які ще можна показати/проілюструвати _____?</p> <p>У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____?</p> <p>Як _____ стосується _____?</p> <p>Які ідеї / деталі можна додати до _____?</p> <p>Наведіть приклад _____?</p> <p>Що не так з _____?</p> <p>Який висновок ви могли б зробити з _____?</p> <p>Які висновки можна зробити з _____?</p> <p>На яке питання ми намагаємося відповісти?</p> <p>Яку проблему ми намагаємося вирішити?</p> <p>Що ви можете сказати про _____?</p> <p>Що може статися, якщо _____?</p> <p>Які критерії можна взяти для оцінки _____?</p> <p>Які докази підтверджують _____?</p> <p>Як ми можемо довести / підтвердити _____?</p> <p>Як це можна розглядати з точки зору _____?</p> <p>Які альтернативи _____ слід розглянути?</p> <p>Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?</p> |
| 39 | Учнівська конференція                       | Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 40 | Хрестики-нулики                             | Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 41 | Хто швидше?                                 | Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 42 | Швидкий запис                               | Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 43 | Шкала Лайкерта                              | <p>Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»</p> <p>Повністю погоджуюся, не погоджуюся, погоджуюся</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|    |                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                | повністю погоджуюся                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 44 | 3-2-1                          | Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:<br>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;<br>три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __;<br>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;<br>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;<br>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували) |
| 45 | Трихвилинна пауза              | Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.<br>Я змінив(ла) ставлення до....<br>Я більше дізнався(лася) про...<br>Мене здивувало...<br>Я почувався(лася)...                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 46 | Є питання, в кого є відповідь? | Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну                                                                                                                                                                                                                                                                            |

## РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

| Категорії критеріїв                                                                   | Рівні | Початковий рівень<br>1– 3 бали                                                                      | Середній рівень<br>4– 6 балів                                                                                                                                                                                                                                     | Достатній рівень<br>7– 9 балів                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Високий рівень<br>10 – 12 балів                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації |       | Учень/учениця самостійно або з допомогою Вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; | Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей | Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з | Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію |

|                                                                              |                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                              |                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                | кількох джерел                                                                                                                                                                                    | з різних джерел;<br>критично оцінює<br>надійність<br>джерела й<br>достовірність<br>інформації                                                                                                                                    |
| Комунікація,<br>зокрема з<br>використанням                                   | Учень/учениця створює<br>короткі усні й письмові                                                                              | Учень/учениця створює<br>короткі усні й письмові                                                                                                                               | Учень / учениця створює<br>деталізовані усні й письмові                                                                                                                                           | Учень / учениця<br>створює<br>деталізовані усні й<br>письмові                                                                                                                                                                    |
| інформаційно-<br>комунікаційних<br>технологій                                | повідомлення;<br>відтворює почуту або<br>прочитану інформацію,<br>допускаючи істотні<br>змістові та/або логічні<br>неточності | повідомлення;<br>відтворює почуту або<br>прочитану інформацію без<br>істотних змістових та/або<br>логічних неточностей;<br>презентує результати своєї<br>навчальної діяльності | повідомлення;<br>висловлює власну думку й<br>наводить приклади на її<br>підтвердження;<br>презентує результати<br>навчальної діяльності,<br>зокрема з використанням ІКТ<br>(за умови доступності) | повідомлення;<br>висловлює й<br>логічно обґрунтовує власну<br>думку, наводить приклади<br>на її підтвердження;<br>творчо презентує результати<br>навчальної діяльності,<br>зокрема з використанням<br>ІКТ (за умови доступності) |
| Виконання<br>практичних<br>завдань<br>розв'язання<br>повсякденних<br>проблем | Учень / учениця<br>самостійно або з<br>допомогою вчителя або<br>інших осіб:<br>виконує навчальну дію<br>на рівні копіювання   | Учень/учениця самостійно<br>або з допомогою вчителя чи<br>інших осіб:<br>виконує навчальну дію із<br>застосування знань, що<br>охоплюються навчальним                          | Учень/учениця самостійно<br>або під опосередкованим<br>керівництвом учителя чи<br>інших осіб:<br>застосовує знання, що<br>охоплюються навчальним                                                  | Учень/учениця самостійно або<br>Під опосередкованим<br>керівництвом учителя чи<br>інших осіб:<br>застосовує знання,<br>що<br>охоплюються                                                                                         |

|               |                         |                         |                             |                                |
|---------------|-------------------------|-------------------------|-----------------------------|--------------------------------|
| застосуванням | зразка її виконання;    | матеріалом, за зразком; | матеріалом, у типових       | навчальним                     |
| знань, що     | розпізнає, називає      | може порівняти окремі   | ситуаціях нарівні свідомого | матеріалом, для                |
| охоплюються   | окремі об'єкти вивчення | об'єкти вивчення        | вибору, а саме:             | виконання                      |
| навчальним    |                         |                         | формулює проблемні          | практичних завдань             |
| матеріалом    |                         |                         | питання, пропонує можливі   | та/або                         |
|               |                         |                         | способи виконання завдання  | розв'язання                    |
|               |                         |                         | або розв'язання проблеми;   | повсякденних                   |
|               |                         |                         | складає план для виконання/ | проблем у нетипових ситуаціях  |
|               |                         |                         | розв'язання відповідно до   | нарівні свідомого вибору, а    |
|               |                         |                         | інструкцій та/або успішно   | саме:                          |
|               |                         |                         | виконує окремі етапи такого | формулює проблемні             |
|               |                         |                         | виконання/ розв'язання;     | питання,                       |
|               |                         |                         | може аналізувати та         | висуває гіпотези;              |
|               |                         |                         | порівнювати об'єкти         | успішно виконує завдання або   |
|               |                         |                         | вивчення                    | розв'язує проблему відповідно  |
|               |                         |                         |                             | до інструкцій;                 |
|               |                         |                         |                             | обґрунтовує обраний            |
|               |                         |                         |                             | спосіб                         |
|               |                         |                         |                             | розв'язання /                  |
|               |                         |                         |                             | виконання,                     |
|               |                         |                         |                             | спираючись на знання й досвід; |
|               |                         |                         |                             | може класифікувати             |
|               |                         |                         |                             | й                              |
|               |                         |                         |                             | узагальнювати об'єкти          |
|               |                         |                         |                             | вивчення                       |

|                                                            |                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i> | Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель | Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності | Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: успішно виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання | Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: аналізує результати власної навчальної діяльності і застосовує критерії оцінювання, успішно виправляє помилки та робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання |
|------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

